

Total No. of Printed Pages—4

2 SEM FYUGP MINPHI2

2026

(May/June)

PHILOSOPHY

(Minor)

Paper : MINPHI2

(**Basics of Indian Philosophy**)

Full Marks : 60 (80 for 2023 Batch)

Time : 2½ hours (3 hours for 2023 Batch)

*The figures in the margin indicate full marks
for the questions*

1. শুদ্ধ উত্তৰটো বাছি উলিওৱা : 1×6=6

Choose the correct answer :

(a) ভাৰতীয় দৰ্শনত মুঠ তিনিটা /ছয়টা অবৈদিক সম্প্ৰদায় আছে।

There are three/six non-Vedic Schools in Indian Philosophy.

(b) “ভাৰতীয় দৰ্শন আৰম্ভণিতে দুখবাদী, পুৰিণতিত নহয়।”
এয়া সঁচা/মিছা।

“Pessimism in Indian Philosophy is initial,
not final.” It is True/False.

(c) চাৰ্বাক দৰ্শন আধ্যাত্মবাদী /জড়বাদী।

Cārvāka Philosophy is Spiritualistic/
Materialistic.

(d) সাংখ্য দৰ্শনৰ পুৰুষ/প্ৰকৃতি তিনিটা গুণৰ সমষ্টি।
The Puruṣa/Prakṛti of Sāṃkhya is unity of three Guṇas.

(e) বৈশেষিক দৰ্শন অনুসৰি দ্ৰব্য সাত/ন-প্ৰকাৰৰ।
According to Vaiśeṣika Philosophy, there are seven/nine different types of substance.

(f) শংকৰাচাৰ্য/ৰামানুজাচাৰ্য অদ্বৈত বেদান্ত দৰ্শনৰ প্ৰবৰ্তক।
Śaṅkarācārya/Rāmānujācārya is the propounder of Advaita Vedānta.

2. চমু টোকা লিখা (যি কোনো তিনিটা) : $4 \times 3 = 12$
Write short notes on (any three) :

(a) ভাৰতীয় দৰ্শনত দুখবাদ
Pessimism in Indian Philosophy

(b) বৌদ্ধ দৰ্শনত নিৰ্বাণ
Nirvāṇa in Buddha Philosophy

(c) অষ্টাংগিক যোগমার্গৰ বহিৰঙ্গ সাধনা
Bahiranga Sādhana in Aṣṭāṅgika Yoga Mārga

(d) প্ৰমাণ স্বৰূপে 'অনুপলব্ধি'
'Anupalabdhi' as a Pramāṇa

3. ভাৰতীয় দৰ্শন কি? ভাৰতীয় দৰ্শনৰ যি কোনো চাৰিটা বৈশিষ্ট্যৰ
চমু ব্যাখ্যা আগবঢ়োৱা। $2 + 8 = 10$
What is Indian Philosophy? Briefly explain any four characteristics of Indian Philosophy.

নাইবা / Or

ভাৰতীয় দৰ্শনৰ বিৰুদ্ধে 'দুখবাদী' আৰু 'গোড়া' হিচাপে উত্থাপিত
অভিযোগ দুটা তুমি সমৰ্থন কৰানে? যুক্তিযুক্ত উত্তৰ দিয়া। 10

Do you support the two charges put forwarded against Indian Philosophy as 'Pessimistic' and 'Dogmatic'? Give reasoned answer.

4. জৈন দৰ্শনৰ স্যাদবাদ তত্ত্বটো আলোচনা কৰা। 10
Discuss the theory of Syādvāda of Jaina Philosophy.

নাইবা / Or

বৌদ্ধ দৰ্শনৰ দ্বিতীয় আৰ্য সত্যটো আলোচনা কৰা।

Discuss the Second Noble Truth of Buddha Philosophy.

5. সাংখ্য দৰ্শনৰ 'প্ৰকৃতি'ৰ স্বৰূপ সম্পৰ্কে আলোচনা কৰা। প্ৰকৃতি
আৰু পুৰুষৰ মাজৰ যি কোনো তিনিটা প্ৰভেদ উল্লেখ কৰা। $8 + 3 = 11$

Discuss about the nature of Prakṛti in Sāṃkhya Philosophy. State any three differences between Prakṛti and Puruṣa.

নাইবা / Or

ন্যায় দৰ্শনৰ দৃষ্টিভংগীৰে প্ৰত্যক্ষৰ সংজ্ঞা দিয়া। ন্যায় দৰ্শনে
উল্লেখ কৰা প্ৰত্যক্ষৰ বিভিন্ন প্ৰকাৰসমূহ আলোচনা কৰা। $3 + 8 = 11$
Define perception from the point of view of Nyāya Philosophy. Discuss different kinds of perception stated by Nyāya Philosophy.

6. বৈশেষিক দৰ্শনৰ মতে পদাৰ্থ কি? পদাৰ্থ স্বৰূপে 'দ্রব্য'ৰ বিভিন্ন
প্রকাৰবোৰ আলোচনা কৰা। 3+8=11

What is Padārtha according to Vaiśeṣika
Philosophy? Discuss different kinds of 'Dravya'
as Padārtha.

নাইবা / Or

- শংকৰাচাৰ্য আৰু ৰামানুজাচাৰ্যৰ 'ব্রহ্ম'ৰ ধাৰণা দুটাৰ মাজৰ
পার্থক্য নিৰূপণ কৰা। 11

Determine the distinction between the
concept of Brahman in Śaṅkarāchārya and
Rāmānujāchārya.

(2023 বৰ্ষৰ শিক্ষার্থীৰ বাবে 20 মূল্যাক্ষৰ অতিৰিক্ত প্রশ্ন)

(Additional 20 marks for 2023 Batch)

তলৰ যি কোনো দুটা প্রশ্নৰ উত্তৰ দিয়া : 10×2=20

Answer any two of the following questions :

7. জৈন দৰ্শনৰ 'অনেকান্তবাদ' তত্ত্বটো আলোচনা কৰা। 10

Discuss the doctrine of 'Anekāntavāda' of Jaina
Philosophy.

8. যোগ দৰ্শনৰ অষ্টাংগ যোগমার্গ সম্পৰ্কে আলোচনা কৰা। 10

Discuss Aṣṭāṅga Yoga Mārga of Yoga
Philosophy.

9. শংকৰৰ 'ব্রহ্ম' সম্পৰ্কে এটি বিস্তৃত ব্যাখ্যা আগবঢ়োৱা। 10

Give a detailed account of Śaṅkara's concept
of Brahman.

★ ★ ★